

Inż. Ludwik Kowalski.

Przyczynek

do znajomości występowania andezytu na górze Wzar w Kluszkowcach w powiecie nowotarskim ¹⁾).

Andezyt góry Wzar nie tworzy lakkolitu t. j. masy wylewnej w pośród warstw osadowych w kształcie grzyba, a zakorzenionej w głąb skorupy ziemskiej, lecz jest masą przesuniętą z południa wraz z otaczającym go fliszem. Tak flisz jak i andezyt uległy silnemu tektonicznemu przeobrażeniu, przyczem andezyt zachował pewną indywidualność, dzięki odmiennym swym własnościom petrograficznym.

W górze Wzar dadzą się wyróżnić dwie jednostki, odpowiadające dwom krom na siebie nasuniętych:

a) Północno-zachodnią, obejmującą obszar leżący na ON od przełączki 120 m na wschód od szczytu góry (768) położonej. Z pod niej wyłania się:

b) Kra od poprzedniej większa, w pośród której mieści się szczyt góry i część jej ES.

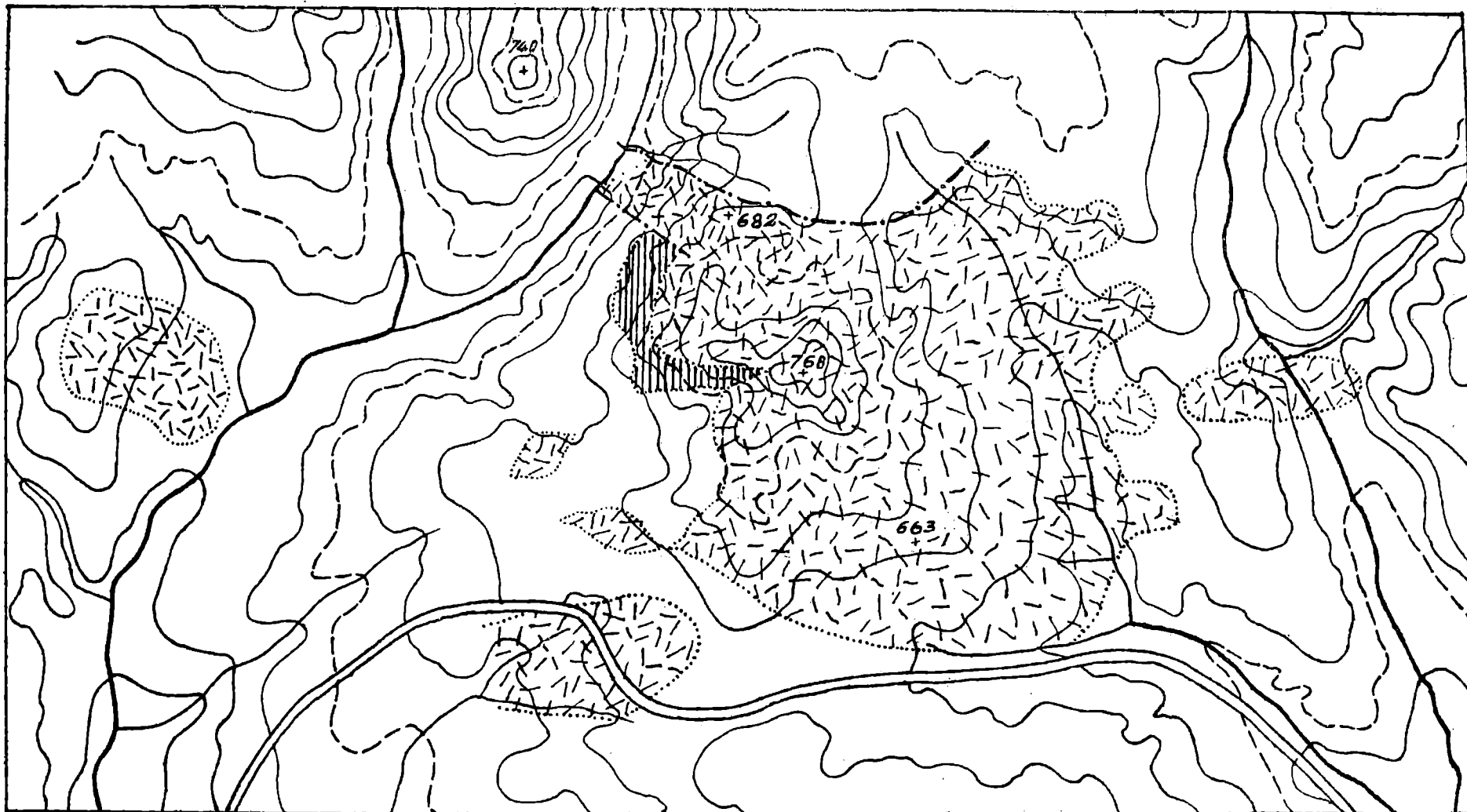
Między te dwie kry jest wciśnięty płaski klin fliszu, przedstawiający serję odwróconą (łupki margliste na piaskowcu margórkim). Klin ten zapada połogo ku północy. Kra andezytu *a)* wraz z pod nią leżącym fliszem odwróconym, tworzy część fałdu przewróconego, leżącego na krze, *b)* granicę północnego zasięgu andezytu tworzy dyslokacja, tnąca przełęcz, leżącą 400 m na północ od szczytu Wzaru. Na tej dyslokacji napotykamy pio-

¹⁾ Wyniki powyższe przedstawiają rezultat zdjęć terenowych, wykonanych w ciągu listopada 1925 r. — Por. obszernie opracowania: S. Małkowski, „Andezyty okolic Pienin“, oraz J. Morozewicz, „O technicznej wartości andezytu Krościenka i Szczawnicy“. Prace Pol. Inst. Geolog., tom I., zesz. I., Warszawa 1921.

nowo zapadający piaskowiec magórski, w kontakcie ze silnie zmienionym andezytem. Północnej dyslokacji towarzyszy kilka uskoków wewnątrz masywu andezytu, po stronie północnej biegnących. Pomiędzy obie kry andezytu wciśnięty flisz wykazuje wyraźną tendencję do wyklinowania się w kierunku NE, co dla obliczenia kubatury jest bardzo ważnym. Rozpostarcie andezytu góry Wzar jest dość wielkie, bo w zwartej masie zajmuje on powierzchnię 0,5 km². Prócz tego tak na zachód, jak i na wschód występują luźne wyspy, będące resztkami po rozmyciu, pierwotnie obszerniejszego masywu. Masa efuzyjna nosi cechy wylewu powierzchniowego, o czym też świadczą liczne porwaki skał osadowych, silnie (termicznie) zmienionych, a grupujących się w określonej warstwie. O zakorzenieniu w obrębie góry Wzar nie może być mowy, ponieważ andezyt leży tu widocznie na wtórnym złożu.

Występujący tu andezyt nie przedstawia się jednolicie, lecz wykazuje odmiany. St. Małkowski i dyrektor prof. Morozewicz wyróżnili odmiany I, II. i III. Przeważnie występuje odmiana o wielkich kryształach amfibolu, odpowiadająca odmianie II. Zajmuje ona obecnie otwarte łomy i obszar im przyległy po szczyt i po uskok, najechany odbudową w łomie, z obecnie otwartych najwyższym. Pozatem obejmuje ona grzbiet spadający na południe od szczytu. Występuje jeszcze też i na stokach wschodnich. Poza tą występuje odmiana ciężka, zbita o drobnych kryształkach od magnetytu czarno zabarwiona, (wedle St. Małkowskiego i J. Morozewicza odmiana I.). Wedle tych autorów ma taki andezyt występować w pasie obejmującym szczyt, a rozciągającym się w kierunku NNE—SSO, szerokim 100 m i 350 m długim. Na samym szczycie taki andezyt występuje, jakoteż i na wschodniej części zbocza w pasie tak szerokim, lecz o 1/4 krótszym. Poza tem zajmuje on pokaźny obszar w północnej części, pomiędzy północną dyslokacją graniczną, a uskokiem najwyższego kamieniołomu.

Oprócz powyższych odmian występuje jeszcze: andezyt miękkie mydlasty, na samej dyslokacji północnej, oraz na poziomach niższych od poziomu najniższego kamieniołomu 637 m. n. p. m. w lewym zboczu doliny Kluszkowianki w drobnych odkrywkach. Robi on wrażenie materiału kontaktowo zmienionego. Trzeciej odmianie St. Małkowskiego odpowiadająca występuje zgodnie z jego publikacją w starym łomie w t. zw. „Skałce“ przy gościńcu. W osobnych wyspach na zachód i na wschód występujący an-

0m 100 200 300 400 500 1Km

MAPA GEOLOGICZNA GÓRY WZAR POD CZORSZTYNEM
według zdjęcia Inż. Dra L Kowalskiego.

1. Andezyt. 2. Łupki magórskie. 3. Piaskowce magórskie. Uskoki znaczone linją kreska — kropka.

dezyt nad wioską Mizerna i w t. zw. „Górze Sołtysiej“ jest zwierzną odmianą II-gą. Wreszcie przy dyslokacji górnego łomu widać brekcję wulkaniczną.

ZUSAMMENFASSUNG.

Das Vorkommen von Andesit im Berge Wzar bei Nowy Targ (Neu Markt) wurde vom Verfasser im November 1925 geologisch aufgenommen. Dieses Vorkommen stellt kein Lakkolith, sondern zwei übereinander überschobene Schollen dar. Zwischen diesen tritt eine Serie von Karpathen-Flysch auf, representiert durch Magóra-Sandstein und diesem überlagerten Mergelschiefer. (Umgekehrte Serie). Der Mergelschiefer ist teilweise stark thermomorphisiert. Das Ganze fällt schwach gegen Norden ein. Andesit hat im Faltungsprozess des ihn umgebenden Flysch teilgenommen und zwar unter Beibehalten einer gewissen Individualität, dank der petrographischen Unterschiede. Man findet gewisse Anzeichen, die dafür sprechen, dass der ursprüngliche Erguss auf einem unebenen Untergrunde bereits erfolgte. Diese Effusivmasse hat den Charakter eines übertage zustande gekommenen Ergusses, die im Bereiche des Wzar-Berges nicht eingewurzelt ist, sondern vom Süden her auf diese sekundäre Lagerstätte im Faltungsprozesse der Karpathen verschoben wurde und hier als ein Teil einer umgestürzten Falte vorkommt.
